

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Našim gostilničarjem in njihovim gostom.

Slovenci smo že precej na pravem potu. Začeli smo čislati svoj jezik, spoštovati svoje ljudi; začeli smo se potegovati za svoje pravice, in tu in tam smo že kaj ukrenili, kar bode nam in našim sinovom koristilo. V „Dol. Nov.“ smo dajali v raznih zadevah in raznim stanovom že obilo naukov; največ naukov je bilo namenjeno našim kmetovalcem; pa tudi rokodelcem smo svoje dni govorili dobrohotne besede. Zakaj smo si pa danes gostilničarje in njih goste izbrali? Te dni je bilo v odličnem slovenskem časniku čitati, da se dobé po gostilnah po Gorenjskem le bolj nemški časniki.

To nas je napotilo, da si dovoljujemo besedo o gostilnah po Dolenjskem spregovoriti. Gostilne in krčme so zlasti ob cestah potrebne. V dobre gostilne človek že rad gre, če mu tudi ni posebno potrebno. Katere gostilne so pa dobre? Tiste gotovo ne, v katerih ni snažno, v katerih je slaba jed in pijača, pa morebiti še drago po vrh. Takih gostilnic ne potrebujemo. Naši vrli slovenski gostje, domoljubi slovenski naj se takih gostiln ogibljejo. A prosimo jih, naj se ogibljejo tudi tistih gostiln, kjer se le tuje vino, zlasti kako umetno vino, kako judovsko pančkarijo toči. Domači, dobri kapljici dajajte povsodi prednost. Pa še nekaj naj naši slovenski gostje terjajo od vseh onih krčmarjev, kateri se sami tega ne zavedajo. Slovenske gostilne in kavarne naj imajo slovenske časnike, ne pa kakošne nemške judovske časopise. Sleherna velika gostilna po Slovenskem naj ima vsaj eden slovenski dnevnik, a gostilne po Dolenjskem si pač od kraja še lahko držé „Dol. Novice“. Mi tega ne priporočamo iz lastne dobičkarije, vsaj je naš list na čast Dolenjcem že precej razširjen. Mi govorimo te besede radi splošne omike, in ker to zahteva čast Dolenjcev in Slovencev sploh. Gost pride v krčmo, da se malo okrepča in opoči. Da mu ni dolgčas, vzame list v roko, da česa poizve iz njega in se malo pokratkočasi. To stori domačin. Tujec pa, ki pride v naše kraje, in vidi, da ima

mo Slovenci že obilo časnikov, začel bode koj lepše o nas misliti in se bode morebiti še našemu jeziku priučil. Kolikor stane časnik, toliko bodo krčmarju pivci več zaslužka dali, ko se bodo že zavoljo časnikov dalje v krčmi mudili. Čemu bi li nekatere kavarne toliko časnikov imele, ako bi se jim ne izplačale?! Vsaj šteje n. pr. še novomeška kavarna kacic 10 časopisov, a med njimi menda le 2 slovenska; ljubljanske kavarne imajo po 10—30 časopisov. Velika kavarna v Zagrebu ima po 100 in več časnikov, in to skoro v vseh evropskih jezikih.

O dolenjskem vinu.

Neki gospod je napisal v „Dol. Nov.“ prav zanimiv članek o dolenjskih vinih. Dovolite, da še jaz nekaj pristavim. Tisti gospod ima prav, da ima dolenjsko vino poprek premalo moči (alkohola), in če amerikske trte prej dozori, naj se tiste sadijo. Ali bo pa vino od tistih tudi tako okusno, na to si ne upam odgovoriti; kdor je skusil, že vé; jaz pa tistega še nisem pil. *)

Reči pa moram, da dolenjsko vino bolj spoštujem kakor pisatelj Vašega članka: Pač rastejo v drugih deželah močnejša vina, pa davno niso tako zdrava in okusna, kakor dolenjsko. Tukaj v Celovcu se dobi oger, tirolec, štajerc, avstrijanec, pa najbolj obrajtan je dolenjec ali „mahrwein“, nekaj zavolj prijetnega okusa, nekaj pa, ker ni pokvarjen, iz drugih dežel pa je težko dobiti nepokvarjeno vino. In vendar se na Korškem primeroma le malo Dolenjca izpije, če ravno ga vsi hvalijo. Kaj pa je uzrok? Prvi uzrok leži v ceni. Vinsko kupčijo imajo zdaj večinoma židovi v rokah. Oni ga kvarijo, da je strah. S špiritom mu dajo moč, z glicerinom pa sladkost, potem se lahko prilije mnogo vode, in to brozgo se ve da lahko po ceni dajo. Za 12 kr. ga res postavijo liter v Celovec, pa v takem vinu ni nič grozdnega soka. Če hočeš pa dobrega in pristnega tiroleca ali avstrijanca piti, je pa veliko dražji od dolenjca; zato pisatelj nima prav, ako trdi, da se dobro vino iz drugih dežel

*) Na amerikske trte treba domače cepiti. Vred.

ceneje dobi, kakor na Dolenjskem. Za Dolenjce bi bila največa sreča, ko bi se naredila postava, da se umetna in pokvarjena vina ne smejo prodajati; potem bi Dolenjci svoje vino lahko na Koroško prodali.***) Na Ogrsko je daleč in tudi ogrska vina niso vsa dobra.

Kar Dolenja Avstrija vina pridela, tega lahko sami Dunajčanje izpijejo, in če bi kaj ostalo, so še Bavarci, Čehi in Moravci zadaj. Tirolci ga imajo še premalo za severno Tirolsko in Švico. Zdaj se pa izpije že več umetnega, kakor pristnega vina.***) Tukaj ljudje vina ne poznajo, da je le sladko in močno, pa ga hvalijo. Tukajšni krčmarji tudi ne grejo sami vina kupovat, ampak kupijo vse od agentov, največ od ogrskih židov. Kupijo ga po 12 in točijo po 48 kr., zato je pa lahko krčma pri krčmi in vsi izhajajo. Če bi se število gostilnic za polovico zmanjšalo, potem bi že smela priti prepoved zoper umetno vino, kajti kar bi gostilnic še ostalo, imele bi več gostov in bi lahko izhajale tudi z manjšim dobičkom pri litru, toraj bi lahko kupovale dobro pristno vino. Veliko število gostilnic je torej le na škodo vinorejcem. (?)

Drugi uzrok, da se dolenjsko in štajersko vino manj kupuje, je narodna prenapetost nekterih Nemcev in nemškutarjev. Rajši hvalijo še tako spomedrano avstrijsko, tirolsko ali ogrsko vino, da le Slovenci ne bi nič prodali. To znajo židovski agenti v svoj prid obračati in se delajo v takih krogih ognjevitih Nemce. To se bo pa že spet poleglo, kedar se napravi resničen mir med narodi.

Pisatelj tudi misli, da bo dolenjska železnica udomačila pivo na Dolenjskem. Jaz pa tega ne verjamem. V Ljubljani je že dolgo železnica, pa kmečko ljudstvo izpije malo piva; le prisiljeni Nemci in nekteri bolj gosposki Slovenci ga pijejo, masa ljudstva pa ne. Slovenec je že take narave, kakor Tirolec, da pije rajši vino, ko pivo; še koroški Slovenci, ki so tako daleč od vinogradov, niso veseli, če ni vina. Nemci pa žlanpajo pivo leto in dan.

Ljubi Dolenjci! ako hočete sami sebi dobro, prosite vaše poslance, naj se potegujejo za tako postavo, ki bo nekrščenim in krščenim Židom prepovedala, narejati in prodajati umetna, pokvarjena in zdravju čestokrat škodljiva vina, za postavo, ki bo zmanjšala število zakotnih gostilnic, — potem pridejo za vašo vinorejo kmalo boljši časi.

F. H.

***) Taka postava obstoji že več let.

Vred.

***) Je veliko več vpitja, kakor pa istine.

Vred.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Zadnji list je omenil, ob kratkem kako znajo Slovenci odlikovati svoje može. Slavnost je veljala starosti in buditelju koroških Slovencev preč. monsig. **A. Einšpilerju**. — Dne 4. sept. pa so v Slovenjem Gradci jednako tudi počastili Štajerci ter ž njimi vred drugi Slovenci, dà, Slavjani sploh, družega jednako zasluženega moža **Davorina Trstenjaka**. Ni prostora, da obširneje tu omenjamo njegove zasluge, zlasti na zgodovinskem polji. Omenimo naj, — to naj bolj svedoči njegove zasluge —, da je povodom te slovesnosti došlo 146 telegramov in 102 dopisa v listih, — iz mej teh tudi V. J. Strossmayerja, škofa Dija-kovarskega —, in dr. J. Missije, knjezoškofa Ljubljanskega.

Iz **Ogrskega** se poroča, da se bode proti koncu meseca sešel v Budimpešti ministerski svet, ki določuje skupni proračun za leto 1888. Odšli bodo tja skupni ministri, ministerski predsednik Taaffe in finančni minister Dunajevski. Predsedoval bode pa cesar sam, ki se bode odpeljal po končanih vojaških vajah v Budimpešt. O tej priliki bode odtvoril tudi cesar sam ogrski državni zbor.

Kakor poročajo časopisi, obiskal bode minister **Kalnoky** nemškega kanclarja in ministra Bismarka tekom tega meseca. Gotovo bodeta obravnavala za obe državi zanimive reči. To seveda bode tajno ostalo, kar bodeta sklenila.

Iz **Štajerskega** se poroča, da bode poslanec Mih. Vošnjak interpeloval v državnem zboru naučnega ministra Gauča, zakaj se ni izvršil državnoborski vkrep, po katerem bi se morala otvoriti za šolsko leto 1888 slovenska paralelka na gimnaziji v Celji in Mariboru. Tudi Kranjčanem je prepovedal vzdrževati I. razred na svoje stroške. Dolenjski poslanec g. Fr. Šuklje je tukaj pri shodu to ministerstvo tudi grajal. Imel bode tudi priliko, v državnem zboru to obistiniti ter se onim pridružiti. Tudi na Moravskem je narod vedno bolj razdražen radi naredeb naučnega ministra.

Ogrska vlada bi rada dala v najem kraljevske železninske tovarne, ki so deželi požrle blizo osem milijonov. Najemniki ponujajo le sto tisoč gold. Glavnica bode toraj nesla le malo odstotkov.

Dne 9. t. m. je bil izvoljen za državnega poslanca v **Praškem Starem mestu** mladočeški kandidat profesor Blažek proti kandidatu, kate-rega je predlagal Rieger.

Dne 4. t. m. se je pripeljal **presv. cesar** v Nitro, da se vdeleži vojaških vaj. Ob tej priliki so se mu poklonile razne deputacije. Zlata vredne so besede, ki jih je govoril ob tej priliki

neki deputaciji: „Brezpogojna ravnopravnost v vsakem oziru je zahteva pravičnosti“. — Te besede našega priljubljenega vladarja so pač vredne, da si jih zapomni vsak avstrijski državljani, osobito pa oni, ki odločujejo narodom pravice.

Kaj je novega po širokem svetu?

V Belgiji so dne 4. t. m. od tvorili katoliško-socialni shod v Bruselji. Navzoč je kardinal-nadškof Rajmski in mnogo drugih odličnih mož. Razgovarjali se bodo o dolžnosti delavcev in o dolžnosti države, da se poteza za delavce. Bog daj, da obrodi mnogo sadu in da prenehajo upori.

Bulgarski knez Ferdinand bode od potoval, tako vsaj poročajo časopisi, — na svoje posestvo Vasc na Ogerskem. Predno je šel v Sofijo, objavil je poluradno svoj sklep, da hoče le kakih šest tednov ostati v Bulgariji, da se vlada sestavi. Na svojem posestvu se bode sešel sè svojo materjo, princesinjo Klementino. Če bode to res storil, — in potem kot Bulgarski knez še prekoračil širono Dovavo ter prejel v roke Bulgarsko žezlo, kedo ve? — Saj od dné do dne dohajajo sporočila iz raznih držav, da mora zapustiti Bulgarijo. Seveda je drugo vprašanje, če vlade istinito tako menijo, ali le poročajo, da bi svet slepile. — V svojem zasobnem življenji je pa knez veren mož. Ni ga skoro dne, da ne bi bil v kapelici pri sv. maši, katero bere duhovnik kapucinskega reda.

Turški odposlanik je naznanil **Serbiji**, da je Turčija pripravljena pričeti zgradbo zvezne železnice iz Vranja v Solun, in da bode sultan ob kratkem podpisal dotično pogodbo. Le denarja Turčiji vedno manjka, ker so blagajnice grozno prazne. Posojila pa ne more dobiti.

Na **Irskem** so se že pričeli nemiri radi postave, ki hoče zatreti „narodno tugu“. Poslanca O' Briena so zaprli, češ, da šunta najemnike k uporu.

Piše se nam:

Krems ob Donavi 18. avgusta. — (Cesarjev rojstni dan in drugo.) Danes obhaja se po širnem Avstrijskem cesarstvu 58. rojstni god našega svetlega vladarja. Vojaška posadka v Kremsu obhajala je vojno službo božjo pod milim nebom, v posebnem okrašenem šotoru. Sicer je nekoliko nadlegoval to slavnost dež, a vendar vršilo se je vse v najlepšem redu. Bog usliši prošnje, ki puhtijo danes iz pobožnih src cesarju vdanih avstrijskih prebivalcev ter ohrani nam vladarja še mnogo let!

Vojaštvo cele garnizije ima danes prosto ter za 30 kr. pri možu menažo zboljšano.

Letino v okolici Kremsa, posebno vinska, kaže izvrstno. Posebno vgajala je vinu precej

gorka prva polovica avgusta. Tudi marelice in zgodnje hruške so se letos dobro obnesle. Jabolka obetajo tudi dobro letino.

Čas je, da se nabirajo koščice in peške za jesensko in spomladansko setev ter da se pripravijo za to potrebne lehe (gredice). Kmetovalec naj ne zamudi časa, ko se približa prihodnja spomlad ter naj zasadi vsaj nekaj debele na prazne prostore, kateri mu niso v čast po Vaših vrtih.

V 14. listu „Ljublj. Nov.“ berem v dopisu iz Dobrave med drugim tudi te-le verstice: Od začetka tekočega posta pa do sedaj (23. marca) vpisalo se je na novo v naši fari 500 oseb obojega spola v „družbo treznosti“. Prelepa bratovšina presv. Rešnjega Telesa pridobila je v tem času 56 udov; tudi k družbi sv. Mohora jih je letos iz dobrowske fare precejšnje število na novo pristopilo.

Žali Bog da kaj enacega se ne čuje iz vsake fare. V družbo sv. Mohora je vpisanih res prav mnogo udov, ali družbo treznosti ne pozna mnogi niti po imenu; in vendar koliko bi koristila ta družba našim slovenskim kmetom, posebno na Kranjskem. Ne bilo bi se jim potreba sramovati raztrganih slamnatih streh, katere kazajoča svoja „rebra“ naznanjajo tujcu, da pokrivajo družino, katere glava je zaljubljena v žganje do grla. Koliko gospodarjev vže je prišlo samo po pitju žganja ob premoženje in zdravje ter potem z celo družino na beraško palico, v nadlego in stroške sosedom.

Gnjusi se mi omenjati vseh nasledkov, kakoršni pridejo na dan posebno pri kmetiških fantih. Le ene dogodnice, kateri sem bil sam priča, naj še omenim. Prišel sem po opravkih v neko prodajalnico raznega drobnega blaga, in kakor je navadno, tudi žganja (eruša). Notri sedel je oče, dobro znani žganjar, pri sebi imel je pet let starega sinka in triletno hčerko; pil je ravno žganje. Ko ga jaz opomnim, da je žganje nezdravo, nasmehe se mi, rekoč: Pojdi, pojdi, glej, kako ga radi pijo moji otroci; in dal je otrokom strup, ter smeje nadaljeval: Ako otrokom ne škoduje, škodoval bode li meni?“

Gnjusil se mi je ta odgovor. Z žalostnim srcem odšel sem. Ali bi ne bilo mogoče vstanoviti po slovenskih farah družbo treznosti, katera bi gotovo marsikaterega moža in mladenča otela prezgodnje gomile?

Dragi, mili narod slovenski; naj se ti že odpró oči; dvigni se na noge, na čvrsto krepko delo! Bog in pomoč njegova in gotov je vspah; ne pusti se zapeljati s strupom, kakor divji Indijani v Ameriki, katere trebijo polagoma iz poveršja zemlje tuji naseljenci ravno s strupenim špiritom. Na zdar! Krivčev.

Od sv. Štefana pri Gradcu 22. avgusta. Tukaj se je vršilo minulo nedeljo, to je 21. avg. cerkvanje ali kakor tukaj pravijo: „Kirchfest.“ Začetek je bil ob devetih zjutraj, prvič procesija krog cerkve po pokopališču. — Zanimivo je bilo videti, ko je šlo kakih 30 devic, belo oblečenih pred najsvetejšim. Vsaka je bila z vencem v podobni kroni na glavi okrašena; v belih rokavicah so nosile šopek cvetlic, iz katerega je molela nekoliko goreča sveča. Po dovršeni procesiji gredé v cerkev molijo trikrat ponovljeni Vater-unser; vse ene in iste besede izgovarjajo, in sicer tako glasno, da se ne sliši zvončkanje pred sv. rešnjim telesom. Tu mi je tudi omeniti, da ljudstvo v cerkvi vse drugače glasno moli s duhovnom, kakor pa pri nas na Kranjskem. Postavim tri Božje čednosti ali molitve po litanijah, vse tako glasno molijo, da se človeku v resnici čudno zdi, če še tega slišal ni. Je pa to jako lepo. — Potem je bila pridiga sv. Štefana, katero je ljudstvo prav mirno poslušalo. Ni bilo ne tistih šepetajočih pobalinov pod zvonikom ali v kakem kotu, kakor se na Kranjskem sem ter tje nahajajo. Ne rečem, da vsi v cerkev gredo! Je bilo še sicer v njej dosta prostora. Ali kateri ne mislijo moliti, tudi v cerkev ne gredó, druge motiti.

Ugodna prilika se mi je ponudila opazovati marsikaj tu in tam zanimivega; tudi običaje tukajšnjega ljudstva, ki je sploh prijazno in dobro. Pri farni cerkvi je dvorazredna šola in kakor je videti še le nova. O njej pa ne vem drugega povedati, kakor to, da otroci iz šole gredé lepo človeka pozdravljajo z besede „Gottlob.“ — Tistega smerdljivega žganja tako ne pijó tukaj kakor na Kranjskem. Prav prav malo se sem ter tje vidi, da bi se tisti pogubljeni strup užival; saj se pa še ne dobi ne po gostilnah, razun prav kakega finega, ki je pa tudi drag, tako da ga ljudstvo ne more tako v obilni meri vživati. — Pač pa imajo neko drugo pijačo, ki je pa drugače več vredna; in to je tako imenovani „Most“, tega dobiš v vsaki krčmi, in prav ceno. Jaz začetkoma nisem vedel, kaj je to; videl sem pa jako pogosto „Most“ piti. Slednjič le vprašam enega o tej pijači. Le ta mi hudomušno odgovori: „Ali ne veste, kaj je to, ali še niste nikdar pili?“ Pravim: „ne“ „No“, odvrne, odkod ste pa doma, ali pri vas nimajo tacega: „Malo čudno me gleda potem pa nadaljuje: To je „Apfelmost“; tu ga dobite povsod največ pa pri kmetih; oni ga doma iz jabolok delajo, potem pa prodajajo; največ ga pokupijo krčmarji, ker dobro vedo, da ga lahko spečajo. V gostilni ga dobite po 10 kr. liter, pa dobrega. „Ho“ mu sežem v besedo, „zdaj pač Vam lahko verjamem, da to mora dobro biti, da ste le povedali, iz česa je. Nadalje pravi: In to je tudi zdrava pijača, veliko bolja, kakor tisti

„Bier“, ko še ne veste prav za prav, iz česa ga delajo. In potem sem tudi sam videl pri kmetih, da je gospodar družini prinesel pošteno mero mošta, jabolčnika h kosilu. O, ako bi se tudi na Kranjskem tako delalo, gotovo bi ne bilo toliko žalostnih pritožeb, da kmečki stan propada. Pa znabiti mi bo kateri odgovoril, da ni na Kranjskem toliko jabolok, da bi se dalo v toliki meri jabolčnik delati. Vem, da jih ni, in jih tudi ne bo, dokler ne bodete drevja v toliki meri zasadili, kakor ga je tú. Tukaj so drevoredi ob cesti z jabolki in sploh s sadnim drevjem zasajeni. Na Kranjskem pa po taci krajih le divji kostanj vidiš. Često se vidi pri kmetih na Kranjskem sem ter tje lipa pred hišo ali divji kostanj. Ako vprašaš, zakaj je to, dobiš navadni ta odgovor „zavoljo lepšega.“ Tu se jim pa lepše zdi, imeti pred hišo sadno drevo. To pa ni le lepo, ampak tudi koristno. Tako tudi ob cestah se vidi v dolzih ravnih črtah sadno drevje zasajeno. To je lepo, to! Drevju pa tudi znajo malo pomagati, da bolje z veseljem rodi. Tako na primer sem videl oni dan, kako je kmet drevju zalival, ko je bila malo suša pritisnila. Na vozu je imel narejeno nekako 3 metre dolgo trugo, v njej je na vrt vode pripeljal, in kaj počasi med drevjem z živino prepeljal, in k vsakemu drevesu nekoliko vode odtočil. Jaz pravim: „Ali bo kaj koristilo to,“ „Kaj pa da,“ odgovori, saj vidite, da je že jako suho. Ali Vi nič ne pijete, kadar se dobro nakosite in ste žejni? Videč možiček, da me je v zadrego pripravil, hiti nadaljevati: „Gnojno je zadosti, zdaj je pa suša, moramo pa zalivati da bo ložje rastlo. Prašam dalje: Alitudi gnojite? „Seveda“, reče in se malo nasmehne, „pojte pogledat“ in možičelj brskne z ного površno prst strani, in mi pokaže gnoj okrog drevesa. Prašam zopet: S čim pa gnojite? „Ja“ pravi „dobro je, kar je; najboljše so pa smeti, ki se okrog hleva pometo.“ Vem, da si je mož mislil, odkod je le ta, ki ne ve, da se mora sadju gnojiti. Jaz sem pa drevo ogledoval; spodaj je bilo tako gnojno; mej vejami lepo snažno, ne jedne krive ali suhe vejice ni bilo zapaziti; vse čedno obrezano. Od zgoraj pa zopet polno, tako da je bilo drevo veselje gledati. — Jablana so v teh krajih polna, in tudi hrušek in češpelj je precej videti. Žito tudi prav lepo posebno pšenica! Zdaj prav močno mlatijo; nimajo pa taci cepov, kakor na Kranjskem; imajo neke polene navezane na ročajih in s tem bijejo po snopju. Tudi dosta lepa je koroza. Ajdi je bila pa suša škodovala.

Domače vesti.

(Imenovanje). G. profesor Stanger gre iz Novega mesta v Innsbruck; na njegovo mesto pride gosp. Anton Kerer iz Bocena. Naš rojak

g. Ferd. Seidl dobil je stalno profesorsko službo na realki v Gorici. Čestitamo!

(Državni poslanec Šuklje) je imel volilne shode v Višnji gori, Kostanjevici in v Krškem. Volilci so mu povsodi zaupanje izrekli in mu dali gledé prihodnjega postopanja v državnem zboru popolno svobodo, poudarjajoč, da bode že znal kreniti po oni poti, po kateri bi Slovenci najprej došli do slovenskih šol, do slovenskega uradovanja in do boljšega materijelnega stanja. V Krškem so se shoda udeležili vsi odlični domoljubi, tudi tistih veliko, ki zadnji pot niso bili volilci tega vrlega poslanca.

(Državni in deželni poslanec gosp. Pfeifer) prišel je povodom živinske razstave v Metliko in poročal pri treh farah in v Metliki v gostilnici Ivana Pečariča vpricho mnogih odličnih volilcev o svojem delovanju. G. dekan Semiški izrekel mu je v imenu volilcev popolno zaupanje. — Veliki stroj za koruzo ružiti (robkati), ki ga je g. poslanec pri loteriji zadel, poklonil je darežljivi mož kmetijski podružnici Metliški, ki se mu je za ta veliko vredni dar pismeno zahvalila.

(Učiteljsko zborovanje), ki je bilo 31. avgusta v Novem mestu, vršilo se je kaj lepo. G. okrajni šolski nadzornik Lapajne pripovedoval je, kakošne so šole v tem okraju, in kako bi se izboljšale. G. o. Florentin Hrovat je lepo govoril o rabi šolarskih knjižnic, g. nadučitelj Franke pa o sadjarstvu. Pri skupnem obedu so bile napitnice na presvitlega cesarja, g. vladnega svetnika Ekel-a, gosp. nadzornika Lapajna, g. učitelja Novaka (ki je letos še 40 leto doslužil), g. patra Florentina in dr.

(Poročilo črnomašjske šole) ima lep spis iz peresa g. učitelja Šetine, ki govori o vinoreji in trtni uši. Poročilo Krške ljudske šole pa prinaša med drugim postavne določbe o šolskem obiskovanju.

(Blagoslovljenje cerkve) sv. Miklavža na Gorjancih vršilo se je pretečeni torek kaj slovesno. Ljudstva bilo je iz bližnjih in daljnih krajev silno veliko; tudi sosednih Hrvatov bilo je mnogo. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Obširnejši popis iz prijateljske roke prinesemo prihodnjič.

(Čebelorejci) so se po večletni navadi zopet pretečeni pondeljek zbrali v Ljubljani pred frančiškansko cerkvijo, da medu in vosku ceno postavijo. Čebele so se srednje obnesle, le v Ribniškem okraju prav dobro. Ker je bila ajda pri lepem vremenu v cvetju, smelo bi se pričakovati dobrega vspeha, a vsled suše in pomanjkanja vode je mnogo pridnih čebelic konec storilo. Velike množine medu, ki so ga prinesli, prodali so po 22 kr. kilo največ g. Oroslav Dolencu.

(Razstava goveje živine v Metliki.)

Premije so dobili

1. Za bika: V. Jombart, graščak iz Klevevža 40 gold.; F. Fabjan iz Gradišča 30; J. Jaklevič iz Radovič 30; F. Ničembar iz Tomaževca 25; J. Celič z Vinice 25; J. Bajuk z Božakovca 20; M. Kambič iz Metlike 20 gold.

2. Za krave: V. Jombart graščak 30 gl.; J. Šusteršič iz Semiča 25; F. Schweiger, župnik na Radovici 20; B. Simonič z Boldreža 20; F. Gustin iz Metlike 20; M. Slobodnik iz Metlike 15; F. Mežnaršič iz Metlike 15 gold.

3. Za telice: K. Žigon iz Metlike 25 gl. J. Eckrt iz Gradaca 20; I. Haring iz Črnomlja 15; J. Matekovič z Radovice 10 gold. Javno priznanje sta še dobila V. Jombart za bika in telico in vitez Savinschegg za živinorejo sploh.

Po loteriji, ki je imela 50 med temi dragocenih po 20, 30, 40 do 60 gold. vrednih dobitkov, bil je banket. Napijale so se mnoge umestne zdravice, krasna je bila zdravica g. deželnega glavarja grofa Thurna, ki je s toplim čuvstvom in krepko besedo napil Belokrajini, sploh si je gosp. deželni glavar s svojimi viteškimi načini zagotovil pri našem ljudstvu lep spomin. Občno pozornost vzbudile so tehtne napitnice belokranjskih kmetovalcev č. Jureta Bajuka in č. Martina Pečariča. Živela, to je glas naroda!

(Naslednje srečke) so bile pri kmetijski loteriji v Metliki 29. avg. 1887 izžrebane: 66, 139, 296, 337, 369, 384, 430, 494, 597, 713, 734, 864, 958, 1430, 1445, 1493, 1613, 1615, 1998, 2013, 2038, 2071, 2380, 2419, 2447, 2492, 2757, 2822, 2847, 3086, 3130, 3224, 3441, 3533, 3534, 3581, 3681, 3719, 3727, 3757, 4327, 4483, 4492, 4699, 4714, 4755, 4769, 4807, 4903, 4970.

(Ljudsko šolstvo novomeškega okraja.) Ta šolski okraj ima sedaj 30 javnih ljudskih šol, eno zasebno dekliško šolo in eno šolo za gluhoneme deklice. Od javnih šol ste 2 četerozrednici, 6 je dvorazrednic, 22 pa enorazrednic. Na 7 šolah je poduk celodneven, na 22 polodneven, na 1 pa deloma celo-deloma polodneven. 26 šol je slovenskih, 4 so nemške. 27 šol je za oba spola, 2 ste samo za dečke, 1 samo za deklice.

Na vseh javnih šolah se je skazalo za šolo ugodnih otrok (od 6—12 leta) 6153 (3294 dečkov, 2859 deklic). Od teh je hodilo v šolo 2485 dečkov, 2169 deklic, skupaj 4654 otrok. Na privatnih šolah je bilo 166 otrok; torej je vseh obiskajočih bilo 4820. V višje šole je pa hodilo 69 otrok. Radi raznih telesnih ali dušnih hib ni moglo 67 otrok v šolo hoditi. Otrok pa, ki iz raznih drugih vzrokov niso mogli v šolo hoditi, je bilo 1363. Ti so še majhni pa imajo

predaleč do šol, ker manjka v tem okraju še nekaj potrebnih učilnic.

V ponavljajno šolo bi moralo hoditi 1216 otrok v starosti od 12—14. leta, a hodilo jih je le 961. Učiteljev v tem okraju je 36, učiteljic 5. Vseh razredov je bilo 42, a eden je radi pomanjkanja učiteljev bil pol leta zatvoren. 420 otrok je bilo takih, ki so šolo med letom silno zane-marjali.

Šola za silo je bila ena (v Soteski s 35 otroci) zasebno dekliško šolo imajo šolske sestre v Šmihelu pri Novem mestu, kjer je bilo 131 deklet. V gluhonemnici pa 10 deklic.

V nemščini se je podučevalo na 4 slovenskih šolah; na nemških šolah se pa slovenščina ni učila. Občine imajo 26 svojih šolskih poslopij, 4 občine imajo pa najete šolske hiše. Največ zadostujejo šole, a 3 poslopja oziroma sobe niso za rabo. Šolskih vrtov je 25 v okraju, nekateri so prav lepi. Učil še nimajo vse šole v predpisanim številu; šolarske knjižnice so na 24 šolah, ki imajo 2286 zvezkov. Telovadilo se je na 19 šolah nekoliko; v ženskih ročnih delih se je le na 15 šolah učilo.

V mesecu avgústu v Novomestu vračujoča se pisma:

Eduard Schotz, Brünn — Johann Stampfl, Gertnütz — Janez Janko, Reka — Marija Win, Gross Gorica — Anton Gačnik — Anna Novak, Cilli — Johann Kartl, Reka — M. Brodgesell, Brud an der Culpa — Franz Mravinz, Wien — Jakob Debelak, Oslivca Mokronog — Marija Šeme, Šmarje — Florja Žitnik, Gottschee (recom.) — Johann Kazelle, Gross Gorica — Hochmayer, St. Ivan — Johann Mežnar, Ulainz kant klinto — Jože Kastelic, Uštel ton Nord-America.

Listnica uredništva.

Nekateri dopisi niso taki, da bi jih mogli priobčiti. Nekateri dopisi pa, za katere nismo prej prostora imeli, so pa zakasneli. Naj oprosté to gosp. dopisniki. G. M. B. v L. Bode se sčasoma vse porabilo, kar ste nam pisali.

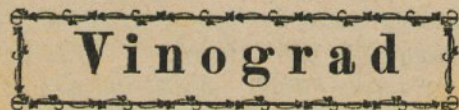
Žitna cena v Novem mestu 12. septemb. 1887.

Domače pšenice mernik 1 gl. 85 kr., Debelače (koruza) 1 gl. 50 kr., Soršice 1 gl. 40 kr., Rži 1 gl. 30 kr., Ječmena 1 gl. 20 kr., Ajda 1 gl. 30 kr., Ovs 60 kr., Krompirja 70 kr.

Loterijske srečke.

Gradec	3. septembra	53	2	24	56	74
Trst	10. septembra	53	83	5	28	19

V Tržki gori blizu cerkve je

srednje velikosti, s pridelkom, iz proste roke na prodaj. — Več se izvé pri lastnici Mariji Majntinger v Kandiji števil. 24.

[92—2]

Objava.

Proda se: Ena hosta, ki meri 10 oralov in je od mesta Rudolfovo oddaljena eno in pol ure ter na dobri cesti. V hosti je čez 300 hrastov, ki merijo pri tleh 35—55 cm premere in so 16—20 m visoki. Polovica hoste je bukovja in gabrine.

Tik državne ceste v Zagreb, na Tratah pred Cikavo ležeča dobro obdelana in prav rodovitna njiva blizo 6 oralov mereča in ravna.

Vinograd v Zalokah 3 orale, sadunosnik, sadni vrt, njiva in hosta 4 orale v lepi legi z vozom lahko doiti. Lepa zidana hišica, z obokano kletjo, prav pripravno za stanovališče.

Natančneje se izvé pri „Upravništvu Dol. Novic“.

Zobozdravnik A. Paichel

bo v Novem mestu ordiniral od 18. do 24. septembra v gostilni pri „Solncu“.

Umetni zobje in zobovje

se stavijo brez bolečine. — Vse zobne operacije in plombiranje se bodo opravile.

[91—2]

**V najem se da iz proste roke
v Škocijanu na najlepšem prostoru**

hiša

pripravna za kerčmo, štacuna, magacin, pod, klet, hlev svinjak, kozolec, zelnik, vert, in travnik polovica grunta, vinograd v Vinverhu. Samo stanovanje ali pa tudi grunt zraven kakor kdo hoče, prav po nizki ceni.

[86—1] Ana Planinšek, v Škocijanu števil. 35.

„Koroške bukvice“.

Miha: Jutri je nedelja, bo pa spet dolg čas! V gostilnico ne maram iti, kjer pijanci vpijejo in razsajajo; doma pa tudi ne vem kaj početi.

Jaka: Zakaj se pa ne naročiš na „Koroške bukvice“? Tam najdeš tako lepo branje: pripovedke, pesmice, smešnice, povesti, zgodovinske črtice, gospodarske poduke itd. Če boš to bral, ti gotovo ne bo dolg čas.

Miha: Pa je huda za denar; to bo gotovo draga reč?

Jaka: Kaj bo drago? Vsaki mesec pridejo ene bukvice in veljajo 10 kr. Vsake šestice pa ne boš posebej pošiljal; zato pošlji 60 kr., pa imaš plačano za šest snopičev ali za pol leta.

Miha: Kje se pa tiskajo te bukvice?

Jaka: Tiskajo se zdaj pri g. Kraju v Novem mestu; denar moraš pa le v Celovec poslati na pisatelja Filipa Haderlapa, klic ni treba pristaviti, saj ga pisonosci tako poznajo.

Miha: Bom pa poskusil. Saj je res bolj pametno, kaj lepega brati, kakor denar zapiti. Kar danes zapijem, jutri nimam več; bukvice pa ostanejo in jih še drugim lahko posodim.

Jaka: Še čez 10 let jih boš rad bral; taka reč ne zastara.

[98—1]

[97—1]

Prodajalnica v najem

V Trebnjem daje se za več let v najem ona prodajalnica, katero je imel mnogo časa gospod Šober iz Ljubljane. Pogoji se izvejo pri

Franc in Johani Zurec
v Trebnjem št. 26,

[89-1]

V grajščini „Radelca“ pri Bučki so
bela in črna vina

po primerno nizkej ceni na prodaj.

Ravno tukaj se v službo vzame

[88-3]

marljiv kravar.

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni

češminjevo lubje, jeternik
in druge zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti
gospa Marija Rohrmann.

[53-5]

[87-3]

Dr. Karl Slanc,

advokat v Novem mestu,

ima s 1. septembrom t. l. začeni svojo pisarno v hiši šteč. 86. na glavnem trgu v I. nadstropju.

Šolske knjige

po izvirni ceni

in vse šolske potrebščine prodaja

J. Krajec, Novomesto.

Tam se tudi naroča na „Dol. Nov.“

SUROVA VAZELINA,

neka rudninska mast, je najboljše mazilo za mazanje usnja, čevelj, jermenja, komatov, kovaških mehov, mašin in brizgalnic, železja, da ne rujavi in sploh za vse, kar je treba mazati, ker to mazilo naj trdeje usnje takoj mehko in volno stori, se po vsem usnji enako razleze ter ga obvaruje, da ne strohni in se ne izsuši; je tudi najboljši pomoč zoper kurje očesa.

Vse hvale vredna je ta preizvrstna rudninska mast tudi za mazanje konjskih kopit, kar je tudi pri najvišjim c. kr. dvornim konjištvu vpelano kakor tudi v c. kr. vojski, po naročilu vis. c. kr. ministerstva št. 2030 od 12. jul. Mislim toraj, da je brez potrebe premnogo pohval prvih živinozdravnikov in visoko skušenih gospodov tukaj popisovati. Surova vazelina se pa tudi posebno dobro obnese za mazanje vsakovrstnih ran, opečin, ozeblin in pri živini za lešaj.

Opomniti pa moram, da se nahaja že po mnogih prodajalnicah vsakoverstno mazilo pod imenom surova vazelina, toraj je treba dobro paziti, sebe in živali s kako okuženo mastjo ne okužiti.

Naj se toraj o tej izvrstni znanjdbi vsak zanesljivo obrne le na založnika ali pa k naslednim gosp. trgovcem: Val. Oblak in L. Straus v Rudolfovem, Fr. Kastelic v Kandiji, J. Hude v Mirnipeči, V. Tomič v Trebnjem, A. Kunstek v Sv. Vidu, Just & Comp na Dunaju, J. Likar v Idriji, A. Ditrih v Postojni, J. Fatur na Rakeku, J. Juvan v Trbovljah, J. Podboj in J. Dereani v Žužemberku, J. Mežnarčič na Fužini, J. Šmajdek na Toplicah, F. Vitine v Čeremošnjah, J. Stariha v Semiču, Ev. Fux v Metliki in več drugih.

Zarad poštnih stroškov se uljudno priporočam, dnar naprej poslati ter velja v lesenih in kositarskih škatelcah, 1 kg. 65 kr. in za kolikor kdo hoče.

[101-1]

Franc Rus,

založnik vazeline, trgovec z mešanim blagom v Metliki, Kranjske.

Sadjerejci!

Kupoval bom na Videmsko-Krški postaji vsako množino, jeden dan preje otresnih kislih jabolk brez lesnjikov, 100 kilogramov po 3½ goldinarjev.

Rohrmann-Strzelba
iz Ljubljane.

[100—1]

Zahvala.

Podpisano oskrbnništvo, katero je bilo pri ogrsko-francoskem zavarovalnem zavodu (Franco Hongroise) oziroma pri njej glavnemu zastopništvu v Gradci „Thonethof“, vse svoje poljsko žito proti toči zavarovalo, čuti se primorano temu zavodu za njegovo čez vse hitro in natančno poravnavo in hitro izplačanje letos nastale škode po toči, ne samo najgorkeje zahvalo javno izreče, temveč tudi ta zavod vsem kmetovalcem i. dr. najbolj toplo priporočiti.

Grajščina Trebnje, 16. avgusta 1887.

Oskrbništvo Gresl-nove grajščine
Bihlmeier.

[99—1]

Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani

ogrsko-francoske zavarovalne družbe (Franco Hongroise)

pri gospodu Jož. Paulin-u, trgovcu na Marijinem trgu št. 2.

izplačuje zavarovalnino proti

ognju, toči, za steklo in razne škode pri prevažanju
za življenje človeško

z in brez vdeležitve pri letnem izžrebanju,

dalje proti

nasledkom telesnih nezgod

(Zavarovanje proti nezgodam. Unfallversicherungen).

Zavod ima okolu 9 milijonov for. premoženja za poročstvo.

Najcenejše računanje premij, hitro in natančno izplačilo zavarovalnine ob času
škode se garantira.

Oglasila sprejema zgoraj navedeni zavod, na katerega naj se prošnje pošiljajo kakor tudi
prošnje za glavni zastop in nadzorniško službo obračajo.